

és úgy érzem, az Uristen támogatásával igaz ügyünk, Pécs városának és a Dunántúlnak emel legigazságosabb kívánsága teljesedésbe fog menni.

Ime tehát, Pécs és a Dunántúlon mindent felhasználnak az egyetem integritása népszerűsítése érdekében. Nem ártana ezt a módszert a szegedi egyetem jogi kara vizsgálata érdekében legalább is követni.

A törvényszék bizonyítást rendelt el Gera „csanád-megyei körzetvezető” „magánlevelei” ügyében

(A Délmagyarország munkatársától)
A szegedi törvényszék ötös tanácsa hétfőn délelőtt dr. Gera József, a csanád-megyei nyilas körzetvezető bünyét tárgyalta. Ez az ügy egyszer már szerepelt a törvényszék előtt 1940 novemberében, amikor is a vádlottat 200 pengő pénzbüntetésre ítélték. A Kuria elé került az ügy és visszaadta a szegedi törvényszék öttagú tanácsának.

Dr. Gera József ellen az ügyészség kétrendbeli felhatalmazásra üldözendő rágalmazás, egyrendbeli nemzetgyalázás, egyrendbeli igazgatási vétség és kétrendbeli sajtórendészeti vétség miatt emelt vádat. Gera a „Valamennyi szervezet vezetőtestvéreinek” feliratú, Mátyás, 1940 március 7-én keltezésű röpiratban a budapesti rendőrségről a Gruber-féle parlamenti interpellációval kapcsolatban és dr. Sombor-Schweinitzer József rendőrfőtanácsosról rágalmazó tényeket állított. Többek között azt állította a röpirat, hogy „Gruber testvérrel tudni kell, hogy hozzá futottak be a hírek azokról a szörnyű bántalmazásokról, amelyek sorozatosan el kellett szenvedniük letartóztatott testvéreinknek...”

Gera körzetvezető a Felolvasandó az összes testvérek előtt valamennyi szervezett testvéreinek feliratú és Mátyás 1940 június 12-én kelt sokszorosított sajtótermékben a mai rendszer ellen ígatott. Az 1940 március 7-én kelt „Valamennyi Szervezet Vezető Testvéreinek” feliratú írógéppel sokszorosított röpiratban „Eljén a Vezér...” Tűnjük, hogy ki a Vezér kitételekkel az állam és a társadalom törvényes erőszakos felforgatására ígatott. Az 1940 április havában „Kedves Testvérem” című röpiratot és másik hasonló ügyészeti cenzura nélkül terjesztette.

Gera a törvényszék előtt beismerte, hogy a vád tárgyává tett sajtóterméket ő sokszorosította írógéppel és küldte szét azokat. Szerinte ezek a sokszorosított köriratok nem sajtótermékek, hanem magánlevelek, melyekben a nyilas szervezetek vezetői az aktuális problémákról tájékoztatták. A többi vádlott is tagadta, hogy terjesztették volna a kérdéses röpiratokat.

Dr. Szőgi Géza védő bizonyítási indítványt terjesztett elő, több tanu kihallgatását kérte, az indítványt dr. Gaál Ödön ügyész ellenezte. A bíróság rövid tanácskozás után az ügyben elrendelte a bizonyítást, a legközelebbi tárgyaláson több tanút hallgat ki a bíróság.

A szentszéki magyar követ a pápánál

Róma, december 29. XII. Pius pápa hétfőn délután magánkihallgatáson fogadta báró Apó Gábor szentszéki magyar követet, aki a Karácsonyi ünnepek és az újév alkalmából tolmácsolta a magyar Formánynak és a magyar nép legjobbjainak kívánságait a Szentszéknek. A báró

Juhász Gyula

Irta: Mécs László

A Bodrogközön vadásztam a kutyámmal. A sík mezőn megállított egy autvány. Egy kis mákföld közepén ocska zsakettben, pinesben állt egy madárijesztő. Az égen egyhangú, világoskék köd komorított, mintha örök időkre öntötték volna ólom-baldachin-nak. Lent szél szaladgált az őszi zökökön, a ködöt, mely magasabban volt, nem mozdította meg. A távolban elszárgult fűszek látszottak halványan. Másutt faluk rémltek tornyokkal és jegenyékkel. A mákföldet elhordták, de a göré sziszegett a szélben. A madárijesztőt ottelejtették. A szélben nyugogatta rongy-karját, talán az elbujt Nap felé, talán távoli tűzhelyek felé, talán gyermekek felé, de állandóan lecsuklott mélabusan és lemondóan. Hozzámentem, hogy közelről lássam. A zsakett melle szénával volt kitömve. A zsákba bújított lábszár napraforgó szárából készült, a feje nyaka szalmacsutak volt. Melléhez nyúltam. Ekkor két cinke repült ki belőle. Megtapogattam helyüket: meleg volt az illatos szén.

Ekkor eszembe jutott Juhász Gyula. Ha ez a mákföldi őt most meg elevenedne és lantot adnának a kezébe — gondoltam —, olyan verseket írna, mint Juhász Gyula, aki tanár volt, költő, vigyázott az emberek vetésére, mákokra és mákvirágokra s az Élet, a gyümölcsöket betakarító Élet úgy ottelejtette az őszben, a szomorúságban, az egyedülletben, mint gazdája ezt a madárijesztőt. Amit ez a mákföldi látott itt, azt láthatta Juhász Gyula. Másoknak nyílt tavaszokat, másoknak érlelt nyarakat, másnak gyümölcsöző őszöket, violaszín estéket, hamar pírjukat vesztő hajnalokat, másoknak végtelen távlatokat nyílt utakat, örök elmúlást az örök születésben. A napraforgó itt nőtt szíva a fényt és elszáradt. A szén virág volt, talán Annáé, talán Klytemnestráé, talán egy színészneve, talán az anyjé: most illatos emlék lett. A szalma kenyert termett valakinek. Mindezt az ősi, vörrel és verejtékkel zsirozott föld álmodta ki, magyarnak, letagadhatatlanul magyarnak s nem változtat ezen semmit az idegen zsakett és a pines, a klasszikus műveltség, a franciás parnasszénizmus és a dekadencia. Az emlékek illatos szénájában ott a meleg fészkek és benne Juhász Gyula szerelme, a kis családi tűzhely, a nagy magyar család, a végtelen világsalád iránt, dalosan, frissen, mint a cinke tavasszal s fázósan, de élően, mint a cinke az őszi szélben, szívhemarkoló egyedüllet közén.

Kiadták Juhász Gyula összes verseit. Körülbelül 460 vers és versike van a kötetben; de bárhol üti fel az ember, állandóan, kisebb-nagyobb változatossággal folyton egy főmotívum zenél a kis vershullámokban: a vágyódás. Titokzatos, rejtett édenekben sejtett fények felé nyugtatja karjait, mint az őszi madárijesztő a ködök-takaró Nap felé, az elszakadt tavaszok után, vagy az eljövendő, de neki soha meggyugvást nem hozó májusok felé. Nosztalgia él benne a pogány ősi fény felé, melyre magyar őslélek-gyökerei emlékeznek, mint az elszáradt napraforgó a nagy napmámorra, melytől valamikor megbizsergették gyökerei. Megsiratja az őspogányságnak szóló nosztalgia Kupa vezért, aki:

„A régi napnak végső fénye volt,
A Bakony árnyán örök éjbe kelt,
Mert és hitünkért élt s vérezt el ő
Új állár alján sose térdel.”

Ugyanez a nosztalgia siratja meg vele Koppany vezért az „Örök balladák” című versben. Mikor felnégyeltek, akkor:

Mannur Isten, öreg Isten
Néke némán, ült az ében.
Koppany belke szült a szélben,
Szült a földre, szült a vízre,
Szült napvilágra, szült jövőbe.

Egyvel a szeliden pogánykodó nosztalgiaival versenyre kel benne egy sokkal erősebb vágyódás, a Krisztus hétéke, fénye, szerelme felé. Nem valami határozott színeket vető keresztény hit ez, csak jóság-áhitat, csak méltó áhitat, csak költői ábrándozás, mint szerelme is és reménykedése a szebb jövőben, de ezért az ábrándozásért, jóvőért semmi erőszakot sem tudna tenni életén. Makacs, csöndes örültje a boldogság utáni vágyakozásnak s ha csak sejtene, hogy elérne valamit vágyaiból, azonnal elszaladna onnan: újra ábrándozni, vágyakozni, fekete titok-ajtóknál bebecsátást kérni s attól remélni, hogy kinyílna valamely pillanatban.

Igy állandóan úgy jár mint az őszi madárijesztő karja, mely állandóan lelehullong csüggedten, ha alábbhagy a szél, mely a messzeség felé nyugtatóztatja. Az első verskötetétől az utolsóig, mind a 460 versében állandóan ugyanaz a mélabu muzsikál szinte kivétel nélkül. Anatole France, ez a gunyos, életvidám francia azt írja valahol, hogy a világ összes könyvei közül a Vanitatum vanitást kihangsúlyozó „Prédikátor könyvét” szereti legjobban a Bibliából és Kempis: „Krisztus követését”. Így olvassa ki állandóan Juhász Gyula az egész Életről, annak kicsi és nagy könyveiből, szerelemből, barátságából, dicsőségből, hősiségből, multból, jelenből, jövőből, tavaszokból, nyarokból, hősökbel és nyárszolgárok-ból makacsul, az örültek megszálott-ságával a melanchóliát. Ha idegen költők verseit fordítja, azokból se akar adni mást, csak mi lényegét, vagyis a halk szomorúságokat. Az Evangélium első sora megüti a főhangot: szeresd az Istent, szeresd a felebarátot s ez variálódik a betlehemi jászlon, angyalok dicsőség-békesség énekek, az elveszett juhon, Magdolnán, tékozló fiun, kenyérszaporításon, utolsó vacsorán át a Golgotáig, ahol Tertullianus szerint „Christus musicus”: hárfának szegeztette magát az ég és föld közé, hogy benne egyesüljön és örökre kiengesztelődjön az isteni és felebaráti szeretet. Makacs variáció ez az evangéliumban. — Ugyanily állandó hullámlásban muzsikál a bubánat Juhász Gyula verseiben, mint a vágyakozás ikermotívuma.

Ami a költőt költővé teszi, az lelkének kristályozási anyaga. Azok a megfigyelések, hangulatok, színek, álmok, érzések, gondolatok, amelyek évek hosszú során elraktározódnak, mint a kristályképződés ősananyaga. Ez a massa alakatlanul áll, de elég beleadni egy száraz ágat s pillanatok alatt ráakadnak azok a kristályformák, amelyek sehol másutt nem láthatók a világban. Minél gazdagabb ez a kristályozási anyag, annál totálisabb és nagyobb egy költő. De csak az Isten végtelen s a legnagyobb költőknél is megvan a lehetőségük határa s bizonyos beállítottság, sőtön támad a kristálytermelésben. Petőfi akármilyen élményt dug lelke kristályozási masz. szájába, akár pacsirtát lát, akár apostolt, akár hőst, abból mindig szabadság-szerelme lesz. Adynál vér és arany. Juhász Gyulánál vágyódás és mélabu. Ezek a főkristályok, akár Annára gondol, akár utszéli keresztet lát, akár Achilles pajzsáról gondolkodik, akár gyermeket lát, akár Buddha-szobrot, a vége mindig szomorúság, lemondás, úrvána-áhitat. Mikor pl. Napoleonról ír, nem a lángeszű hadvezér jut eszébe, hanem a Sziget foglya, aki úgy él, mint Juhász Gyula élete szigetén:

„Szeretnél úgy-e a távolba nézni
És várni némán, melán egy hajót,
Mappák fölé hajolva földéznél
Ez Korzika, ez Páris, Elha volt?”

Zrinviről, a költőről és hősről irt versekben ez az utolsó strofa:

„En hallgatok, susog a hús avat,
Jón a nagy ősz, és hull, hull
a magunk.”

Jón a nagy ősz és hull, hull légió,
Ó bán, aludni, s nem álmodni jobb!”

Az ilyen beállítottságú ember állandó remeteéletet él. A remete vidéki ember, szemben azokkal, akik a lüktető, átlátó eszmék, tettek centrumaiban élnek. Nem is felelt volna meg neki a nagyváros. A költészet szépségeinek meztelbás remeteje, Juhász Gyula. Szánalmas látni nagyvárosban egy meztelbás gyereket; falun nem! Juhász Gyula vidéki költő-volta nem tragikus s csak fájó ma arra gondolni, hogy édesen folyó, szépséges versei nem jutottak el a nagyobb magyar tömeg kezébe.

Ma a nagy világorradalmak, nagy emberálmok, nagy vajadások, nagy harcok korát éljük. Felvetődik a kérdés: időszerű-e, szükséges-e, ajánlatos-e az olyan költő, mint Juhász Gyula, aki végeredőben dekadens költő, ha a szónak legszebb és legnevesebb értelmét alkalmazzuk is rá. Ha a Bibliának része, s így az emberépitésnek eszköze tud lenni a Vanitatum vanitas könyve, akkor a magyar irodalomról is elmondhatjuk, hogy nagy hiány volna benne a Juhász Gyula költészete nélkül.

Egy vasgyártelepen van egy szaleziánus rendház két páterrel és két fráterrel. Ezek pasztorálják a gyártelep munkásait, hivatalnokait. Voltam ott. Egészséges emberek a pasztorálók. De a legnagyobb hatással nem ők vannak a hívőkre. Hoztak oda egy 35 éves pátert gyógyulni. Minden szívaja megvan, ami csak lehetséges. Nincs talán 40 kiló a súlya. Csont és bőr. Gyönyörűen orgonál. A kórusra úgy viszi fel egy fráter ölben, mint egy gyereket. Szenvedő, derűs ember. Óriási hatással van az emberekre ez a negatív ember, aki betegállományban van. Vala, hogy, mintha jobb válnék, aki szóba áll vele. A nagyműveltségű gyárigazgató, aki nem is katolikus, elmondta nekem, hogy hetenkint egyszer este elmegy hozzá legalább egy órára, mert lelkiismeretért számára, kikapcsolódva a gyári munkából, családi rendből, elbeszélgetni ezzel a beteg páterrel.

Kiabáló koreszmék, világkatakizmak, lármás hétköznapiok után, új világot profétáló, nagy életszűgesséjű költők után mindig lesznek, akiknek felejtethetetlen és pótolhatatlan örömet fog jelenteni Juhász Gyula vágyódó remete-verseit olvasni, halk szomorúságaiban megmosdatni a lélek sebeit.

„Gyógyítja egyik seb a másikat,
Gyógyítja egyik szív a másikat,
Gyógyítja egymást két szegény
his élet.”

— írja Kosztolányi Dezső.

Most, mikor tulzott önértetű költők már 30 éves korukban megírják magukról, hogy ércnél maradandóbb szobrot faragtak maguknak s hiány volna nélkülük a magyar történelemben, gondoljunk e szelid, kedves poétára, aki a sok vers közül csak egyetlen sorban büszkélkedik, persze remete-módon:

Nagy városnak nem lettem lakója,
Hegyek alján jobb nekem a róna.
De azért van bennem büszkeség is
S néha szük még a csillagos ég is
S úgy nézek rá, gögös hatalomra,
Mint Mózesre az Úr csipkebokra.”

FERENC JÓZSEF
KESERÜVIZ

Átalakítom rádióját
Budapest I. vételére!

Forduljon hozzám bizalommal!

Szőke villanyszerelő

Tisza Lajos-körút 37.
Csillárok, szerelők, anyagok raktára. 422